

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԶԻՆՒՈՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ՕՐԻՆԱԳԻԽԵՐ

Գերմանիայի կայսր երիտասարդ Վիլհելմ II-ի և նորա կանցլեր Վապրիւի կառավարութիւնը ներկայումս կանգնած է մի ծանր դրութեան առաջ, որ հէնց իրանք են ստեղծել զինւորական մի նոր օրինազծով, որի վիճակը շատ անորոշ է: Մեր ընթերցողներին արդէն յայտնի է թէ ինչ պարտութիւն կրեց Վապրիւին դպրոցական այն օրինազծի համար, որը, եթէ ընդունէր ռայխստագից գերմանական դպրոցները կը մատնէր կրօնական դաւանութիւններին. և այդ հանգամանքից անկասկած ամենից շատ կ'օգուէին կաթոլիկ գերմանացիք՝ տարրական դպրոցները կղերականացնելու համար: Գերմանեայի ազատամիտ մասի ուժեղ բողոքը սակայն ստիպեց կառավարութեանը՝ այդ օրինազիծը յետ վերցնել. կոմս Վապրիւին այդ պարտութիւնը թանկ նստեց նրանով, որ նա մնալով Գերմանիայի կանցլեր՝ հրաժարեց պրուսական մինիստրութեան նախագահ լինելուց, մնալով նորա մէջ լոկ որպէս մի անդամ՝ պարզ մինիստրի պաշտօնով:

Մի այդպիսի ծանր դրութիւն էլ ստեղծուած է այժմ զինւորական նոր օրինազծով, որով ենթադրուած է գերմանական զօրքի թիւը մեծացնել, աւելացնելով զօրքը պահպանելու ծախքը ամեն տարի 60 միլիոն մարկով, և այդ ծանրութիւնների փոխարէն՝ զինւորական ծառայութիւնը երեք տարուց իջեցնելով երկու տարւան:

Զինւորական օրինազիծը մինչ այժմ գաղտնի էր պահուած հասարակութիւնից, բայց առաջարկած էր Վիլլիթեան խորհրդին (Bundesrath), որ ժողովն է գերմանական բոլոր 25 պետութիւնների ներկայացուցիչների: Միմիայն այն օրինազծերը կարող են

ռաջխտագին առաջարկել, որոնք հաւանութիւն են գտում միութեան խորհրդի կողմից: Արդ, այդ օրինազծի բովանդակութեան հետ նորերս ծանօթացրեց «Կեօյնի լրագիրը»: Օրինազծի բովանդակութիւնը շատ կարեւոր է, քանի որ նորա յօրինելու շարժառիթները զուտ քաղաքական են, և եթէ ռաջխտագից ընդունւելու, հետեւապէս եթէ նա օրէնք դառնալու լինի՝ մեծ հետեւանքներ պէտք է յառաջացնի ամբողջ Եւրոպայի համար, սաստկացնելով պատերազմական պատրաստութիւնները նաեւ միւս տէրութիւններում:

Օրինազծի համեմատ Գերմանիայի զօրքը խաղաղութեան ժամանակ պէտք է լինի 492,068 հոգի հասարակ զինւորներով, բաժանւած այսպէս. հետեակ (ինժնտերիա) 711 բատալիոն, հեծելազօրք (կաւալերիա) 477 էսկադրոն, դաշտային ռաճաճիզ զօրք (արտիլերիա) 494 բատտարէ, հետեակ ռաճաճիզ զօրք՝ 37 բատալիոն, ռահվիրայ զօրք (պիօներ) 24 բատալիոն, երկաթուղային զօրք 7 բատալիոն ու բեռնող զօրք (որէն) 21 բատալիոն: Ունտեր-օֆիցէրների, օֆիցէրների, բժիշկների և զինւորական վարչութեան ծառայողների թիւն էլ ըստ այնմ պէտք է կազմւի:

Զօրքի աւելացնելովը օրինազիծը որոշում է ծառայութեան տեղութիւնը հետեակ զինւորների համար երկու տարի, փոխանակ ցայժմեան երեք տարւան:

Զօրքի թւի այս նոր աւելացումը հիմնւում է ազգաբնակչութեան աճման և քաղաքական պայմանների փոփոխութեան վերայ, որ իբր թէ կատարւած է ի ֆնաս Գերմանիայի:

Օրէնքով 11 մարտի 1887 թ. խաղաղութեան ժամանակ զօրքի թիւը աւելացւեց մինչ 468,409 հոգի, օրէնքով 15 յուլիսի 1890 թ. այդ թիւը աւելացւեց մինչ 486,983 հոգի, և այժմ ահա առաջարկւում է որ 1-ն ապրիլից 1894 թւականի այդ թիւը հասցնւի 492,068 հոգու:

Օրինազծի պատճառաբանութեան մէջ ասւած է որ զերմանական զօրքի ոյժը առաջ կայանում էր ընդհանուր զինւորազրութեան սկզբունքի մէջ, բայց որ այդ սկզբունքը այժմ արդէն ընդունւած լինելով նաեւ հարեան պետութիւններում՝ Գերմանիայի առաւելութիւնը այդ կողմից ոչնչացել է:

Ֆրանսիայում, ասուով է այդտեղ, օրէնքով 15 յուլիսի 1889 թ. ընդհանուր զինւորագրութիւնը ամենայն խստութեամբ կատարելագործութեան է հասցրած: Խաղաղութեան ժամանակ Ֆրանսիական զօրքը այս վերջին երեք տարիներում եղած է միջին թւով ամեն տարի 519,000 հոգի, ամեն տարի զինւորակոչութեան նշանակած թիւը 1890 թւականի համար 230,000 հոգի, իսկ 25 տարւայ զինւորակոչւածների թիւը, դէն գցելով 25⁰/₁₀ որպէս կորուստ, շուրջ 4,053,000 հոգի:

Օրինագծի հեղինակների ասելով՝ նոյն անդադրում կերպով աշխատում է նաև Ռուսիան, որի զօրքը խաղաղութեան ժամանակ 1889 թւականին էր 926,000, 1892 թ.—987,000, որից միայն 100,000 հոգի Ասիայում են կանգնած: Զինւորակոչւածների թիւն է տարեկան շուրջ 281,000 հոգի, որից 24,000-ը Ասիայում: 23 տարւայ համագումարով զինւորութեան պատրաստւածների թիւն է 25⁰/₁₀ դուրս գալով—4,556,000 հոգի:

Այսպիսի հանգամանքների դիմաց, ասուով է օրինագծի յառաջաբանում, մենք ունենք միայն մի միջոց՝ մեր ապահովութիւնը և անկախութիւնը պահպանելու համար—մեր ազգային զինւորական ոյժի կատարեալ շահագործումը: Պէտք է մի օրգանիզացիա ստեղծւի, որը բոլոր պիտանի ոյժերը կարողանայ ընդունել, և այն ժամանակ միայն կարող է Գերմանիան ամեն յարձակմանը հանգիստ սպասել:

Մինչ այժմ՝ գերմանական զօրքի թիւը որոշւում էր եօթը տարով. այժմ, ըստ նոր օրինագծի, բաւական է համարւում 5-ական տարեշրջան նշանակել, քանի որ ժողովրդի թւահամարը կամ վիճակագրութիւնը, որպէս նաև ռալիստադի ընտրութիւններն էլ 5-ական տարեշրջաններում են կատարւում:

Կառավարութիւնը հաշւում է որ նոր սխտեմով Գերմանիան կը պատրաստի 24 տարում 4.400.000 զինւոր, չը հաշւած ազգաբնակչութեան աճումից յառաջացած յաւելումը:

Գերմանական կառավարութեան այս նոր օրինագիծը հանդիպում է զօրեղ ընդդիմադրութեան մի քանի պատճառներով: Նախ զօրքի թիւը աւելացնելով պահանջւում է միանգամից մօտ 90 միլ. մարկ և ամեն տարի մօտ 60 միլիոն աւելի ծախք, քան մինչ

այժմ: Շատերը համարում են այդ նոր բեռը անընդունելի Գերմանիայի համար: Երկրորդ՝ շատերը համարում են երկամեայ ծառայութիւնը իբր աւելի կարճ միջոց, քան հարկաւոր է լաւ զինւոր պատրաստելու համար: Երրորդ՝ շատերը հարցնում են՝ հապա ինչին է ծառայում երեքպետեան դաշնակցութիւնը, եթէ նա չը պէտք է կարողանայ կատարեալ ապահովութիւն ապա դաշնակցած երկիրներին՝ յարձակումներ չեռ մղելու համար:

Շուտով կ'իմանանք թէ ինչ ընթացք կը ստանայ այս նոր օրինադիծը: Արդէն սպասուում է որ ռալլստագը կը մերժի կառավարութեան այդ օրինադիծը, որի հետեանքը կը լինի՝ ռալլստագի լուծումը: Բիսմարկի կուսակցութիւնը հակառակ է այդ նոր օրինադիծին:

Z.